

VELEUČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Stručni diplomski studij Menadžment u poljoprivredi

TRGOVAČKO PRAVO

DOMINIK MIŠEVIĆ

Križevci, 2026.

TRGOVAČKO PRAVO

Vijeće Veleučilišta u Križevcima na 42. sjednici 27. studenog 2025. godine imenovalo je Stručno povjerenstvo za recenziju nastavnog teksta: „Trgovačko pravo“ autora Dominika Miševića, mag. iur., u sastavu:

- prof.dr.sc. Goran Vojković,
- doc.dr.sc. Mirko Smoljić te
- mr. sc. Ivica Kustura, viši predavač.

Stručno povjerenstvo je pozitivno ocijenilo nastavni tekst *Trgovačko pravo* te je temeljem prijedloga Stručnog povjerenstva Vijeće Veleučilišta u Križevcima na 43. sjednici održanoj 22. siječnja 2026. godine donijelo odluku o prihvatanju ocjena nastavnog teksta, o uvrštavanju nastavnog teksta u obaveznu literaturu u izvedbenom planu nastave kolegija „Trgovačko pravo“ čime je nastavni tekst „Trgovačko pravo“ postavljen na mrežne stranice Veleučilišta u Križevcima.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	6
2. UVOD U TRGOVAČKO PRAVO I ODABRANI TEMELJNI POJMOVI TRGOVAČKOG PRAVA	7
2.1. UVOD U TRGOVAČKO PRAVO	7
2.2. POJAM UGOVORA I SKLAPANJE UGOVORA	8
2.3. ZASTARA – POJAM, POČETAK I NASTUPANJE	10
2.4. JAMSTVO	11
2.5. UGOVORNA KAZNA	11
2.6. DODATNI MATERIJAL (ZA VJEŽBE, SEMINARE, SAMOSTALNI RAD)	13
2.7. PITANJA ZA PONAVLJANJE.....	13
3. ODABRANI TRGOVAČKI UGOVORI	15
3.1. UGOVOR O KUPOPRODAJI	15
3.2. UGOVOR O ZAMJENI.....	16
3.3. UGOVOR O POSREDOVANJU	16
3.4. UGOVOR O KOMISIJI.....	17
3.5. UGOVOR O DJELU	18
3.6. UGOVOR O GRAĐENJU	19
3.7. UGOVOR O LICENCIJI.....	20
3.8. DODATNI MATERIJAL (ZA VJEŽBE, SEMINARE, SAMOSTALNI RAD)	21
3.9. PITANJA ZA PONAVLJANJE.....	21
4. UVOD U PRAVO DRUŠTAVA I TEMELJNI POJMOVI PRAVA DRUŠTAVA	22
4.1. UVOD U PRAVO DRUŠTAVA	22
4.2. PREDDRUŠTVO.....	23
4.3. TVRTKA.....	23
4.4. PREDMET POSLOVANJA	24
4.5. SJEDIŠTE	24
4.6. ZASTUPANJE	25
4.7. DODATNI MATERIJAL (ZA VJEŽBE, SEMINARE, SAMOSTALNI RAD)	26
4.8. PITANJA ZA PONAVLJANJE.....	26
5. ODABRANA DRUŠTVA OSOBA	27

TRGOVAČKO PRAVO

5.1.	JAVNO TRGOVAČKO DRUŠTVO.....	27
5.2.	KOMANDITNO DRUŠTVO	28
5.3.	ORTAŠTVO.....	29
5.4.	DODATNI MATERIJAL (ZA VJEŽBE, SEMINARE, SAMOSTALNI RAD)	30
5.5.	PITANJA ZA PONAVLJANJE.....	30
6.	DRUŠTVA KAPITALA	31
6.1.	DIONIČKO DRUŠTVO	31
6.1.1.	POJAM DIONIČKOG DRUŠTVA	31
6.1.2.	ORGANI DIONIČKOG DRUŠTVA	32
6.2.	DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU	35
6.2.1.	POJAM DRUŠTVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU	35
6.2.2.	ORGANI DRUŠTVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU	36
6.3.	DODATNI MATERIJAL (ZA VJEŽBE, SEMINARE, SAMOSTALNI RAD)	38
6.4.	PITANJA ZA PONAVLJANJE.....	38
7.	ODABRANI VRIJEDNOSNI PAPIRI	39
7.1.	ZADUŽNICA.....	39
7.2.	MJENICA.....	40
7.3.	OBVEZNICA.....	41
7.4.	DODATNI MATERIJAL (ZA VJEŽBE, SEMINARE, SAMOSTALNI RAD)	41
7.5.	PITANJA ZA PONAVLJANJE.....	41
8.	POPIS LITERATURE.....	42

POPIS SLIKA

Slika 1. Prikaz društva osoba i društva kapitala

Slika 2. Prikaz organa dioničkog društva

POPIS TABLICA

Tablica 1. Prikaz temeljnih obilježja instituta jamstva i ugovorne kazne

POPIS KRATICA

dr.	drugi
čl.	članak
sl.	slično
ZOO	Zakon o obveznim odnosima (NN broj 35/2005, 41/2008, 125/2011, 78/2015, 29/2018, 126/2021, 114/2022, 156/2022, 145/2023, 155/2023)
ZTD	Zakon o trgovačkim društvima (NN broj 111/1993, 34/1999, 121/1999, 52/2000, 118/2003, 107/2007, 146/2008, 137/2009, 111/2012, 125/2011, 68/2013, 110/2015, 40/2019, 34/2022, 114/2022, 18/2023, 130/2023, 136/2024)

1. UVOD

Trgovačko pravo predstavlja područje pozitivnog prava koje svojim normama uređuje pravni položaj, pravne poslove i odgovornosti subjekata uključenih u trgovačku i općenito gospodarsku djelatnost. Također se može definirati kao skup pravnih pravila koja reguliraju ugovorne odnose između trgovaca i pravne poslove iz područja trgovačkog prava (ugovorno trgovačko pravo), kao i pravila koja određuju ustrojstvo i djelovanje trgovačkih društava (pravo društava).

Dok je Zakon o obveznim odnosima (ZOO) temeljni propis koji uređuje područje ugovornog trgovačkog prava, Zakon o trgovačkim društvima (ZTD) temeljni je propis iz područja prava društava.

Svrha ovog nastavnog teksta jest upoznati čitatelja s temeljnim pojmovima te zakonskim okvirom iz trgovačkog prava odnosno s temeljnim obrisima i institutima trgovačkog prava (ugovornog i statusnog).

2. UVOD U TRGOVAČKO PRAVO I ODABRANI TEMELJNI POJMOVI TRGOVAČKOG PRAVA

2.1. UVOD U TRGOVAČKO PRAVO

Trgovačko pravo predstavlja granu pozitivnog prava koja svojim pravnim normama uređuje pravne poslove, kao i prava i obveze odnosno odgovornost subjekata koji obavljaju poslovnu djelatnost. Njegov razvoj seže još u srednji vijek kroz *lex mercatoria*, kao skupa pravila i načela trgovačkih običaja koji su se razvili u srednjem vijeku i primjenjivali na trgovačke transakcije.

Najčešća podjela trgovačkog prava jest na ugovorno trgovačko pravo, koje uređuje odnose između trgovaca i pravne poslove trgovačkog prava te pravo društava, koje uređuje subjekte trgovačkog prava.

Glavni izvori trgovačkog prava su:

- zakoni - ZOO i ZTD (kao temeljni propisi koji uređuju trgovačko pravo odnosno pravo trgovačkih društava),
- trgovački običaji i praksa - čl. 12. ZOO (kao ponašanje strana iz ugovora koja su se tijekom dužeg perioda ustalila i uobličila odnosno kao ponašanje koje strane ugovora redovito ponavljaju pri sklapanju ugovora i koje se primjenjuje i na njihove buduće ugovore),
- uzance (kao kodificirani trgovački običaji, primjerice, posebne uzance o građenju),
- sudska praksa (kao odluke sudova donesene u pojedinačnim sudskim postupcima koje utječu na daljnji razvoj prava s ciljem ujednačavanja),
- praksa arbitražnih sudova (kao odluke arbitraže, jednog od foruma za rješavanje sporova, koje također utječu na daljnji razvoj prava) te
- pravna znanost (odnosno teorija kao društvena znanost koja proučava pravo radi unaprjeđenja znanja o istome).

Subjekti trgovačkog prava jesu trgovačka društva i trgovac. Jedna od temeljnih podjela trgovačkih društava jest ona na društva osoba i društva kapitala. Dok kod društva osoba članovi za obveze društva odgovaraju vlastitom imovinom, kod društva kapitala članovi ne odgovaraju

za obveze društva vlastitom imovinom (uz iznimku propisanu ZTD-om za slučaj proboja pravne osobnosti).

2.2. POJAM UGOVORA I SKLAPANJE UGOVORA

Prema ZOO-u, trgovački ugovor je ugovor kojeg su sklopili trgovci u obavljanja onih djelatnosti koje su registrirane kao predmet poslovanja barem jednoga od tih trgovaca.

Riječ je o dvostranim ili višestranim pravnim poslovima. Ti pravni poslovi nastaju kada se volje dvaju ili više pravnih subjekata usklade i proizvode određene pravne posljedice. Te posljedice očituju se u nastanku, izmjeni ili prestanku obveznopравnih odnosa.

Obveznopравni ugovori su pravni poslovi koje sklapaju dvije ugovorne strane. U njima se jedna strana obvezuje drugoj da će izvršiti predmet ugovorne obveze – činidbu. Ta činidba može se sastojati u davanju, činjenju, propuštanju ili trpljenju.

Neka od temeljna načela obveznog prava propisana su ZOO-om te uključuju:

1. **Sloboda uređenja obveznih odnosa** – sudionici u pravnom prometu mogu slobodno uređivati svoje obveze, dok god njihovo postupanje nije protivno Ustavu, prisilnim propisima ili općim moralnim načelima (čl. 2. ZOO)
2. **Ravnopravnost sudionika** – sve strane i svi sudionici u obveznom odnosu su ravnopravni, bez iznimke (čl. 3. ZOO)
3. **Načelo savjesnosti i poštenja** – svi sudionici u sklapanju i izvršavanju zasnovanih odnosa moraju se pridržavati savjesnog i poštenog postupanja (čl. 4. ZOO)
4. **Dužnost suradnje** – sudionici su obvezni surađivati kako bi se obveze uredno ispunile, a prava ostvarila (čl. 5. ZOO)
5. **Zabrana zlouporabe prava** – pravo iz obveznog odnosa ne smije se ostvariti protivno cilju zbog kojeg je propisano ili priznato (čl. 6. ZOO)
6. **Načelo jednake vrijednosti činidaba** – jednakovrijednost uzajamnih činidbi polazišna je točka pri zaključenju naplatnih pravnih poslova (čl. 7. ZOO)
7. **Zabrana prouzročenja štete** – svaka osoba dužna je suzdržati se od postupaka koji mogu drugome nanijeti štetu (čl. 8. ZOO)

8. **Dužnost ispunjenja obveze** – svaki sudionik dužan je ispuniti svoju obvezu i odgovara za njezino ispunjenje (čl. 9. ZOO)
9. **Načelo dužne pažnje** – sudionik mora postupati s pažnjom koju pravni promet zahtijeva:
 - **Pažnja dobrog gospodarstvenika, odnosno pažnja dobrog domaćina** – mora biti odgovarajuća ovisno o vrsti obveznih odnosa,
 - **Pažnja dobrog stručnjaka** – u okviru profesionalne djelatnosti, prema pravilima struke i običajima, dakle, s povećanom pažnjom,
 - Sudionik je, također, dužan suzdržati se od postupaka koji otežavaju ispunjenje obveze drugog sudionika. (čl. 10. ZOO).

Prema ZOO-u, trenutak sklapanja ugovora koincidira s momentom kad su ugovorne strane usuglasile bitne sastojke ugovora. Slijedom toga, važan moment u sklapanju ugovora predstavlja volja za njegovim sklapanjem. Ona se pak može iskazati riječima, znakovima ili drugim ponašanjem iz kojeg se sa sigurnošću može zaključiti postojanje takve volje, njezin sadržaj i identitet osobe koja je dala takvu izjavu (čl. 249. ZOO).

Sklapanju ugovora prethode pregovori. Oni, međutim, ne stvaraju obveze za strane koje sudjeluju u pregovorima. No, ZOO propisuje iznimku od tog općeg pravila pa će za prouzročenu štetu ipak odgovarati ona strana koja je sudjelovala u pregovorima ili ih prekinula, ali samo ako je to učinjeno na način koji je suprotan načelu savjesnosti i poštenja (čl. 251. ZOO).

Važan moment u zasnivanju ugovornog odnosa jest i ponuda. Riječ je o prijedlogu upućenom drugome ili drugima za sklapanje ugovora. Kako je upućen drugome odnosno drugima, takav prijedlog mora sadržavati i sve bitne sastojke ugovora na čije sklapanje je usmjeren. Ponuditelj je, pri tome, obavezan održati svoju ponudu, osim ako je isključio tu obvezu ili ako takvo isključenje samo po sebi proizlazi iz okolnosti posla (čl. 253. i čl. 257. ZOO).

Kako bi dana ponuda proizvela kakav pravni učinak, to se druga strana mora o njoj očitovati. Ovo na način da je prihvati ili otkloni. Slijedom toga, ZOO propisuje da se ponuda smatra prihvaćenom kada onaj tko je dao ponudu zaprimi izjavu onoga kome je ponudu uputio da prihvaća takvu ponudu (čl. 262. ZOO).

Idući važan moment u zasnivanju ugovornog odnosa jest predugovor. Riječ je zapravo o ugovoru na temelju kojeg se jedna ugovorna strana obvezuje drugoj ugovornoj strani da će u

budućnosti sklopiti glavni ugovor. No, da bi takav predugovor ima obvezujući karakter, on treba sadržavati sve bitne sastojke budućeg glavnog ugovora (čl. 268. ZOO).

Načelno, ugovor može biti sklopljen u bilo kojem obliku. Međutim, ako zakon izričito propisuje drukčije, kao što je to primjerice slučaj za kupoprodaju nekretnine, tada ugovor mora biti sklopljen u tako propisanom obliku (čl. 286. ZOO).

2.3. ZASTARA – POJAM, POČETAK I NASTUPANJE

Pravnom subjektu prestaje pravo zahtijevati ispunjenje obveze danom nastupanja zastare. Stoga se tijekom zastarnog roka, što uključuje njegov početak i nastup, ukazuje ključnim momentom ovog instituta. Prema ZOO-u, zastarni rok počinje teći prvog dana nakon dana kada je vjerovnik mogao od dužnika tražiti ispunjenje obveze ili prvog dana nakon dana kada dužnik nije postupio sukladno obvezi, odnosno kad je postupio protivno obvezi.

Sukladno tome, protekom zakonom određenog vremenskog razdoblja unutar kojeg je vjerovnik mogao od dužnika tražiti da on ispunji svoju obvezu, nastupa zastara. Iako je zastara jedan od ključnih materijalno-pravnih prigovora čijim isticanjem se dužnik može osloboditi ispunjenja svoje dospjele obveze, na taj prigovor sud ne pazi po službenoj dužnosti (čl. 214.-216. ZOO).

Vrijeme zastare se određuje isključivo zakonom te se pravnim poslom ne može odrediti dulje ili kraće vrijeme zastare od onoga koje propisuje zakon. Isto tako, dužnik se ne može unaprijed odreći prava na zastaru prije isteka zakonom propisanog roka (čl. 218. ZOO).

Važno je naglasiti da sporedne tražbine prate sudbinu glavne, stoga će zastara glavne tražbine rezultirati i zastarom svih sporednih tražbina (poput kamata, plodova i sl.) (čl. 223. ZOO).

Opći zastarni rok za tražbine je pet godina, osim ako zakon ne propisuje drukčiji rok. Primjerice, zastarni rok iznosi tri godine za tražbine najamnine i zakupnine, dok iznosi deset godina za tražbinu koja je utvrđena pravomoćnom i ovršnom sudskom presudom.

2.4. JAMSTVO

Jamstvo je samostalan institut uređen ZOO-om. Jedna od temeljnih karakteristika ovog instituta jest da je on akcesorne naravi odnosno da obveza jamca postoji samo pod uvjetom postojanja valjane obveze glavnog dužnika te supsidijarne naravi odnosno da će vjerovnik, u pravilu, pozvati jamca na ispunjenje obveze glavnog dužnika tek ako je glavni dužnik nije ispunio.

Slijedom toga, pri zasnivanju ugovora o jamstvu, jamac preuzima obvezu prema vjerovniku da će ispuniti obvezu glavnog dužnika (ako je valjana i dospjela), ako to dužnik ne učini. Izjava o jamstvu mora biti dana u pisanom obliku, a samo jamstvo se, pri tome, može dati za svaku obvezu, bez obzira kakav joj je sadržaj, pod uvjetom da je pravovaljana (čl. 108. ZOO).

Što se tiče opsega jamčeve odgovornosti, njegova obveza može biti najviše koliko i obveza glavnog dužnika. Drugim riječima, jamac ne može odgovarati više od glavnog dužnika. Ako je, međutim, vjerovnik pozvao jamca da ispuni obvezu glavnog dužnika i on to učini, tada je na njega prešla ta tražbina uz sva sporedna prava i osiguranja ispunjenja - zakonska subrogacija (čl. 109.-110. ZOO).

Kao opće pravilo, ZOO propisuje da vjerovnik može od jamca tražiti da ispuni obvezu glavnog dužnika tek ako on ne ispuni svoju obvezu u roku određenom u pisanom pozivu. Međutim, ZOO propisuje i iznimku pa vjerovnik može tražiti izravno od jamca da ispuni obvezu glavnog dužnika ako je razvidno da se obveza neće namiriti iz dužnikovih sredstava ili ako je glavni dužnik u stečaju (čl. 111. ZOO).

Što se tiče prava jamca, on je, u odnosu na zahtjev vjerovnika, ovlašten isticati sve prigovore kao i glavni dužnik, uz iznimku osobnih prigovora glavnog dužnika (čl. 116. ZOO).

2.5. UGOVORNA KAZNA

Ugovorna kazna samostalan je institut uređen ZOO-om. Njegova je uloga dvojaka – kaznena i odštetna – a temeljna funkcija je osiguranje vjerovnikove obveze.

Ono što su zakonske zatezne kamate za novčane obveze, to je ugovorna kazna za nenovčane obveze. Stoga i ne čudi da se ugovorna kazna ne može ugovoriti za novčane obveze.

Nadalje, prema ZOO-u, ugovornu kaznu, u vidu plaćanja određenog novčanog iznosa ili pribavljanja kakve druge materijalne koristi, ugovorne strane mogu ugovoriti za tri slučaja – neispunjenje, zakašnjenje i neuredno ispunjenje (čl. 350. ZOO).

Pri tome su ugovorne strane slobodne u određivanju visine kazne, a mogu je ugovoriti – u apsolutnom iznosu ili postotku i sl. Važno je, međutim, da ugovorna kazna bude ugovorena u onom obliku koji je predviđen za ugovor iz kojeg proizlazi obveza na čije ispunjenje se odnosi. Što se tiče načina određivanja ugovorne kazne, ugovorne strane mogu slobodno odrediti visinu kazne, a može biti ugovorena na različite načine – npr. u ukupnom iznosu, u postotku, ili za svaki dan zakašnjenja. U svakom slučaju, ona mora biti ugovorena u obliku propisanom za ugovor iz kojega je nastala obveza na čije se ispunjenje odnosi. (čl. 351. ZOO).

Vjerovnik ima pravo zahtijevati ili ispunjenje obveze ili ugovornu kaznu, ako su ugovorne strane ugovornu kaznu predvidjele za neispunjenje obveze. Ako je, međutim, ugovorna kazna ugovorena za kašnjenje odnosno za neuredno ispunjenje, tada vjerovnik može tražiti i ugovornu kaznu i ispunjenje (čl. 353. ZOO).

Kao svojevrsnu zaštitu dužnika, ZOO je propisao pravo dužnika od suda tražiti da smanji iznos kazne koju su strane ugovorile ako sud utvrdi da je ugovoreni iznos, uzevši u obzir vrijednost i značaj objekta obveze, neproporcionalno visok (čl. 354. ZOO).

Vjerovnikovo pravo, međutim, tražiti plaćanje ugovorne kazne ne ovisi o tome koliku je štetu pretrpio niti je li uopće pretrpio ikakvu štetu. Naime, pravo je vjerovnika tražiti plaćanje ugovorne kazne i kada mu šteta uopće nije nastala. Ako je, međutim, nastala šteta veća od iznosa ugovorne kazne, vjerovnik ima pravo od dužnika tražiti da mu plati razliku do potpune naknade (čl. 355. ZOO).

Tablica 1. Prikaz temeljnih obilježja instituta jamstva i ugovorne kazne

Jamstvo	Ugovorna kazna
---------	----------------

Trostrani odnos	Dvostrani odnos
Osiguranje ispunjenja obveze vjerovnika	Osiguranje ispunjenja obveze vjerovnika
Valjanost → zakonom propisan oblik	Valjanost → zakonom propisan oblik
Sposobnost davanja jamstva / Objekt jamstva	Kriteriji određivanja visine kazne
Jamac odgovara do visine obveze glavnog dužnika	Vjerovnik ima pravo tražiti da ga se obešteti do punog iznosa štete ako pretrpi štetu veću od iznosa ugovorne kazne
Najčešće se ugovara za novčane obveze	Nije moguće ugovoriti za novčane obveze

2.6. DODATNI MATERIJAL (ZA VJEŽBE, SEMINARE, SAMOSTALNI RAD)

1. Napravite tablicu s prikazom zastarnih rokova propisanih ZOO-om!
2. Pripremite prigovor zastare koji bi bio izjavljen pružatelju komunalne usluge za račun koji je dospio prije više od godinu dana!
3. Pripremite pisani poziv dužniku na ispunjenje tražbine koja je, slijedom zakonske subrogacije, po sili zakona prešla na jamca (kao novog vjerovnika)!

2.7. PITANJA ZA PONAVLJANJE

1. Koji su glavni izvori trgovačkog prava?
2. Kada se smatra da je ugovor sklopljen?

3. Kada nastupa zastara?
4. U kojim slučajevima vjerovnik i dužnik mogu ugovoriti ugovornu kaznu?
5. Koja su temeljna obilježja instituta jamstva?

3. ODABRANI TRGOVAČKI UGOVORI

3.1. UGOVOR O KUPOPRODAJI

Ugovor o kupoprodaji nominantni je dvostrani obveznopravni ugovor koji sklapaju dvije ugovorne strane - prodavatelj i kupac. Dok je temeljna obveza prodavatelja predati kupcu stvar u vlasništvo, temeljna je obveza kupca prodavatelju platiti cijenu za kupljenu stvar. Nadalje, temeljno je pravo prodavatelja tražiti plaćanje cijene za stvar, dok je temeljno pravo kupca zahtijevati predaju stvari koju je platio (čl. 376. ZOO).

Kao i svi drugi ugovori, i ovaj ugovor ima svoje bitne sastojke – to su stvar i cijena. U odnosu na stvar, uvjet da ugovor ne bi bio ništetan je to da je stvar u prometu. S druge strane, cijena mora biti određena ili barem određiva (čl. 380.-384. ZOO).

Bitno obilježje ugovora o kupoprodaji jest i propisivanje prodavateljeve odgovornosti za materijalne i pravne nedostatke stvari koja je predmet kupoprodaje.

Prodavatelj nije odgovoran samo za nedostatke koji postoje u trenutku predaje stvari kupcu, već i potencijalno za one koji se pokažu nakon predaje stvari. Naime, u trenutku predaje stvari prodavatelj je odgovoran za nedostatke bez obzira je li bio upoznat s njima. Međutim, ako se neki nedostaci pokažu odnosno pojave nakon predaje stvari kupcu, a uzrok njihova nastanka je postojao i prije predaje stvari, i u tom slučaju prodavatelj snosi odgovornost za materijalne nedostatke. Jedina mogućnost isključenja prodavateljeve odgovornosti je u slučaju da se radilo o nedostacima za koje je kupac prilikom sklapanja ugovora znao odnosno bio je upoznat s njima, ili ih je morao vidjeti pa mu nikako nisu mogli ostati nepoznati (čl. 400. ZOO).

Osim za materijalne, prodavatelj odgovara i za pravne nedostatke – ako na stvari koja je predmet kupoprodaje postoji pravo neke treće osobe, a posljedica postojanja tog prava je onda ograničenje, umanjeње ili isključenje prava kupca. Međutim, prodavatelj nije odgovoran ako je obavijestio drugu ugovornu stranu (kupca) ili ako je kupac pristao na takvu kupoprodaju nakon što je bio upoznat s okolnostima postojanja prava treće osobe na predmetu ugovora. Pravo kupca po osnovi pravnog nedostatka prestaje istekom godine dana od saznanja o postojanju prava treće osobe (čl. 430. ZOO).

3.2. UGOVOR O ZAMJENI

Ugovor o zamjeni jest nominantni, dvostrani obveznopравни ugovor kojim se ugovorne strane obvezuju međusobno razmijeniti stvari ili prava, tako da svaka strana prenosi na drugu vlasništvo ili drugo pravo na stvari koje joj pripadaju, a zauzvrat stječe vlasništvo ili pravo na stvari druge strane. Predmet zamjene mogu biti i prava koja su prenosiva na treće osobe (čl. 474. ZOO).

Iz ovog ugovora svakoj ugovornoj strani proizlaze prava i obveze analogna onima koja ugovornim stranama nastaju iz ugovora o kupoprodaji, pri čemu se radi o obvezi predaje predmeta zamjene i pravu primiti predmet zamjene od druge strane (čl. 475. ZOO).

3.3. UGOVOR O POSREDOVANJU

Ugovor o posredovanju je dvostrani obveznopравни ugovor, koji po samoj svojoj prirodi pretpostavlja postojanje tri subjekta – posrednika, čija je obveza stvaranje kontakta između nalogodavca i treće osobe radi pregovora o sklapanju ugovora, nalogodavca, čija se obveza sastoji u isplati provizije posredniku u slučaju da do sklapanja ugovora dođe, i treće osobe, koja je relevantna samo kao predmet posredničke radnje, ali ne sudjeluje u stvaranju prava i obveza unutar tog ugovora. Svrha ovog ugovora jest posredovanje u ostvarivanju ugovorne suradnje te posljedično tome olakšavanje nalogodavcu pronalaženja poslovnih partnera (čl. 835. ZOO).

Posrednik je nerijetko profesionalac koji se posredovanjem bavi kao svojom primarnom djelatnošću.

Ugovor o posredovanju pretpostavlja postojanje provizije, odnosno pravo na proviziju postoji čak i ako je stranke nisu izričito ugovorile, dok s druge strane ugovor ili ugovori za čije sklapanje posrednik posreduje predstavljaju bitan sastojak ovog ugovora (čl. 836. ZOO).

Primarna obveza posrednika je traženje poslovnih prilika za sklapanje pravnih poslova (s pažnjom dobrog gospodarstvenika), a posljedično i upoznavanje nalogodavca ne samo s pronađenim poslovnim prilikama, već i sa svim okolnostima relevantnima za poslovnu priliku s kojima je i sam bio ili morao biti upoznat. Prilikom izvršavanja svojih poslova, posrednik

vodi posebnu evidenciju (posrednički dnevnik), iz koje na zahtjev izdaje ovjereni izvadak (posrednički list), a koja sadržava evidenciju svih bitnih informacija i okolnosti o ugovoru (čl. 840., 841. i 843. ZOO).

Za razliku od posrednika, primarna obveza nalogodavca jest isplata provizije, pri čemu se visina naknade utvrđuje ugovorom ili je utvrđuje sud. Naime, ako visina provizije nije ugovorena, sud će odrediti visinu naknade ovisno o različitim faktorima, između ostalog prema uloženom trudu i učinjenoj usluzi, uzimajući u obzir opće akte, tarife ili trgovački običaj, ako postoje. Što se tiče prava na troškove, posrednik ima pravo na njihovu naknadu samo ako je takva obveza izričito ugovorena (čl. 844. ZOO).

Pravo na proviziju posrednik ostvaruje ovisno o tome je li u ugovoru nešto izričito dogovoreno; ukoliko nije, kad se sklopi ugovor za koji je posredovao, nastaje njegovo pravo zahtijevati isplatu provizije. Ugovor može biti sklopljen i pod uvjetom – ako se radi o odgodnom uvjetu, pravo na proviziju nastaje ostvarenjem uvjeta, a ako je ugovor sklopljen pod raskidnim uvjetom, pravo na proviziju nije uvjetovano ostvarenjem uvjeta (čl. 845. ZOO).

3.4. UGOVOR O KOMISIJI

Ugovor o komisiji također je nominantni ugovor. Riječ je o pravnom poslu temeljem kojeg se komisionar obvezuje, u svoje ime, ali za račun druge strane, komitenta, poduzeti jedan ili više pravnih poslova, uz pravo na naknadu za izvršenu uslugu (čl. 758. ZOO).

Bit ovoga ugovornog odnosa očituje se u razdvajanju učinaka prema van, gdje komisionar pravno nastupa kao samostalni nositelj prava i obveza prema trećim osobama, i učinaka u unutarnjem odnosu prema komitentu.

Bitna sastavnica ugovora o komisiji jest obveza komisionara da za račun komitenta sklopi jedan ili više ugovora o kupoprodaji s trećom osobom. Naknada za obavljenу uslugu ne čini bitan element ovog ugovornog odnosa, budući da se njezino postojanje pretpostavlja i kada nije izričito ugovorena.

Temeljne dužnosti komisionara obuhvaćaju čuvanje i osiguranje robe uz pažnju dobrog gospodarstvenika, pravodobno izvještavanje komitenta o statusu robe i svim promjenama,

zatim obveza polaganja računa o izvršenim radnjama te eventualno delkredere jamstvo, odnosno odgovornost za ispunjenje obveza treće osobe, ali samo ako je takvo jamstvo izrijekom preuzeo (čl. 790.-795. ZOO).

Na drugoj strani, komitent je dužan komisionaru isplatiti ugovorenu proviziju, odnosno proviziju primjerenu obavljenom poslu i postignutom rezultatu ako ona nije utvrđena ugovorom ili tarifom, te nadoknaditi sve nužne troškove nastale pri izvršenju naloga, zajedno s pripadajućim kamatama od dana njihova nastanka. Obveza isplate provizije nastupa kada je posao izvršen ili kada se njegovo izvršenje izjalovi zbog razloga za koje odgovara komitent (čl. 796.-799. ZOO).

Specifičnost ovog ugovora može se pronaći u zakonskom založnom pravu koje komisionaru pripada na stvarima koje su predmet ugovora sve dok ih on neposredno drži, ili dok ih netko drži za njega, ili dok raspolaže ispravom koja mu omogućuje raspolaganje tim stvarima. Pri tome, komisionar ima pravo prvenstva namirenja svojih potraživanja temeljem poslova obavljenih na temelju ugovora o komisiji u odnosu na sve ostale vjerovnike komitenta (čl. 800. ZOO).

3.5. UGOVOR O DJELU

I ugovor o djelu nominantan je ugovor. Predstavlja konsenzualni i naplatni obveznopravni odnos kojim se izvođač (izvršitelj) obvezuje prema naručitelju izraditi određeni rezultat rada – fizički ili intelektualni, materijalan ili nematerijalan – dok se naručitelj obvezuje isplatiti određenu naknadu (čl. 590. ZOO).

Zakonska regulativa prepoznaje naknadu i određeni posao kao bitne sastojke ovog pravnog posla, pri čemu se određeni posao može tretirati kao rad bilo kakve vrste, fizički ili umni.

Kao i kod svakog drugog ugovora, i ovdje ugovorne strane imaju svoje temeljne obveze. One su, doduše, brojnije na strani izvođača budući da je on dužan dati upozorenje naručitelju o nedostacima materijala ili samog naloga, zatim drugoj strani predati izrađeno djelo te u konačnici odgovara za nedostatke djela. S druge strane, naručitelj je u obvezi primiti djelo i isplatiti za to ugovorenu naknadu (čl. 596., 597., 612. ZOO).

Kako bi se izvođača osiguralo da će naplatiti naknadu za izvršeni rad i za materijal te sva druga potraživanja iz sklopljenog ugovora o djelu, ZOO je propisao da izvođač ima zakonsko pravo zadržanja na izrađenim ili popravljenim predmetima i na svim drugim stvarima koje mu je naručitelj predao, a koje su predane u svezi s izvršenjem ugovorenog posla (čl. 618. ZOO).

Naručitelj je ovlašten raskinuti ugovor o djelu u svako doba prije dovršetka naručenog posla. Međutim, ZOO je propisao da je tada dužan izvođaču platiti ugovorenu naknadu. Ona će se, međutim, umanjiti za iznos troškova koje izvođač nije imao, a imao bi da ugovor nije bio raskinut, kao i za iznos zarade koju je izvođač ostvario na drugom poslu ili koju je očito mogao ostvariti da ju nije namjerno propustio (čl. 619. ZOO).

3.6. UGOVOR O GRAĐENJU

Ugovor o građenju također je nominantni ugovor. Riječ je o obveznopравnom odnosu na temelju kojeg se jedna strana (izvođač radova) obvezuje za drugu stranu (naručitelja) izvesti određene građevinske radove ili izgraditi određenu građevinu, građevinski objekt ili njegovu samostalnu cjelinu, u skladu s projektom, tehničkim pravilima struke i ugovorenim standardima kvalitete, dok se druga strana obvezuje platiti ugovorenu cijenu. Oblik je propisan zakonom – riječ je o pisanom obliku (čl. 620. ZOO).

Bitni sastojci ovog ugovora su njegov predmet i cijena (čl. 620. ZOO).

Temeljne obveze izvođača obuhvaćaju uredno i stručno izvođenje ugovorenih građevinskih radova te izgradnju građevine u skladu s projektom i pravilima struke, uz preuzimanje odgovornosti za eventualne nedostatke izvedenih radova. Izvođač je dužan omogućiti naručitelju i ovlaštenom nadzoru neometano praćenje tijeka izvođenja. S druge strane, osnovna obveza naručitelja sastoji se u isplati ugovorene cijene za uredno izvršene radove – koja može biti određena jedinično ili ukupno.

U slučajevima kada ugovor o građenju sadržava klauzulu „ključ u ruke“ ili drugu sadržajno usporedivu odredbu, izvođač preuzima samostalnu obvezu izvedbe svih nužnih radova za izgradnju i funkcionalnu uporabu građevine. U tom slučaju smatra se da je ugovorena cijena fiksna. No, ne samo to, već i da takva cijena uključuje vrijednost svih nepredviđenih i dodatnih

radova, dok eventualni manjkovi radova ne utječu na visinu ugovorene cijene (uz određene iznimke) (čl. 630. ZOO).

Specifičnost ovog ugovora jest posebna odgovornost izvođača za ispunjenje bitnih zahtjeva za građevinu. Izvođač je, naime, odgovaran za sve nedostatke koji se odnose na ispunjavanje tih zakonski propisanih zahtjeva, ako se oni pojave u roku od deset godina od predaje i primitka radova. Nadalje, izvođač odgovara i za nedostatke zemljišta na kojem je građevina izgrađena, ako se isti pokažu unutar navedenog razdoblja, osim ako je prethodnim geotehničkim elaboratom ili drugom odgovarajućom ispravom utvrđena pogodnost zemljišta za građenje, a tijekom izvođenja radova nisu nastupile okolnosti koje bi dovele u pitanje valjanost takvih isprava. Ista desetogodišnja odgovornost tereti i projektanta, ako nedostatak proizlazi iz manjkavosti projektne dokumentacije, te nadzornog inženjera, ako nedostatak potječe iz propusta u obavljanju nadzora. Ova odgovornost ima kogentni karakter te ju ugovorne strane ne mogu isključiti niti ograničiti (čl. 633. ZOO).

3.7. UGOVOR O LICENCIJI

Ugovor o licenciји nominantan je ugovor prema kojem nositelj prava intelektualnog vlasništva (davatelj licenciје) ovlašćuje drugu stranu (stjecatelj licenciје) na uporabu zaštićenog dobra - primjerice patenta, žiga, autorskog djela ili drugog prava industrijskog vlasništva - u opsegu, na način i pod uvjetima utvrđenima ugovorom, uz obvezu stjecatelja licenciје na plaćanje naknade. Oblik ugovora o licenciји je propisan ZOO-om te nužno mora biti u pisanom obliku (čl. 699. – 700. ZOO).

Predmet i naknada jesu bitni sastojci ovog pravnog posla.

S obzirom na teritorijalni doseg te na intenzitet i opseg prenesenih ovlaštenja iskorištavanja prava intelektualnog vlasništva, ZOO razlikuje licenciје s prostornim ograničenjem i one bez teritorijalnog ograničenja, kao i isključive licenciје, koje daju stjecatelju licenciје jedinstveno pravo korištenja određene intelektualne tvorevine, te neisključive licenciје, koje se mogu istodobno dati većem broju korisnika (čl. 702.-703. ZOO).

Temeljne obveze davatelja licencije predaja su predmeta i odgovornost za materijalne i pravne nedostatke. Što se tiče stjecatelja, njegove su temeljne obveze iskorištavanje predmeta na ugovoren način, kao i čuvanje poslovne tajne i plaćanje naknade (čl. 704. – 716. ZOO).

Ugovor o licenciji prestaje istekom ugovorenog roka, jednostranim otkazom, smrću davatelja ili stjecatelja licencije, kao i otvaranjem stečajnog postupka nad bilo kojom od ugovornih strana (čl. 721. – 724. ZOO).

3.8. DODATNI MATERIJAL (ZA VJEŽBE, SEMINARE, SAMOSTALNI RAD)

1. Napravite tablicu s prikazom bitnih sastojaka obrađenih ugovora!
2. Pripremite obavijest prodavatelju o nedostatku koju ste uočili kao kupac!
3. Pripremite pisani poziv prodavatelju na otklanjanje nedostatka u vidu popravka stvari!

3.9. PITANJA ZA PONAVLJANJE

1. Koji su bitni sastojci ugovora o kupoprodaji?
2. Koje su temeljne obveze posrednika?
3. Što je delkredere komisija?
4. Koja su temeljna prava i obveze naručitelja kod ugovora o djelu?
5. Koja je temeljna karakteristika ugovora o građenju koji sadrži odredbu »ključ u ruke«?

4. UVOD U PRAVO DRUŠTAVA I TEMELJNI POJMOVI PRAVA DRUŠTAVA

4.1. UVOD U PRAVO DRUŠTAVA

ZTD ne daje definiciju pojma trgovačko društvo. On se, međutim, može definirati kao pravna osoba koja obavlja profesionalnu djelatnost na tržištu radi ostvarivanja dobiti. Kao što je navedeno u samom uvodu, temeljna je podjela trgovačkih društava s obzirom na odgovornost njihovih članova za obveze samog društva – na društva osoba i društva kapitala.

Trgovačko društvo svoj status pravne osobe veže uz upis ili brisanje iz sudskog registra - tek upisom postaje pravna osoba, dok brisanjem prestaje postojati (čl. 4. ZTD).

Slika 1. Prikaz društva osoba i društva kapitala

4.2. PREDDRUŠTVO

Predruštvo je privremeni oblik trgovačkog društva koji nastaje sklapanjem temeljnog akta određene vrste društva od strane njegovih osnivača, a prije upisa društva u sudski registar, pri čemu prava i obveze koje se stječu u njegovo ime pripadaju osnivačima.

Spomenuta prava koja pripadaju osnivačima čine zajedničku, nepodijeljenu imovinu osnivača.

Za obveze preuzete u ime trgovačkog društva prije njegovog upisa odgovornost snose osobe koje su ih preuzele, kao i sami osnivači.

Predruštvo prestaje postojati upisom društva u sudski registar, kada to društvo stječe pravnu osobnost (čl. 6. ZTD).

4.3. TVRTKA

Tvrtka je naziv pod kojim trgovačko društvo obavlja svoju djelatnost na tržištu. Radi zaštite potrošača i sprječavanja dovođenja u zabludu, tvrtka jednog trgovačkog društva mora se razlikovati od tvrtke drugog društva.

Određivanje tvrtke vrši se putem izjave o osnivanju društva ili kroz odredbe društvenog ugovora odnosno statuta društva te se upisuje u sudski registar nadležnog trgovačkog suda (čl. 11. ZTD).

Tvrtka nije sinonim za „trgovačko društvo”.

Podaci unutar tvrtke moraju biti istiniti. Nadalje, tvrtka trgovačkog društva, uz element koji preciznije obilježava naziv društva, mora sadržavati i oznaku djelatnosti ili predmeta poslovanja društva (čl. 12. i 13. ZTD).

Upis imena ili dijela imena fizičke osobe u tvrtku dopušten je samo uz njezin pristanak, a u slučaju smrti osobe, uz suglasnost njezinih nasljednika (čl. 16. ZTD).

Trgovačko društvo može koristiti i skraćeni oblik tvrtke, primjerice, umjesto „HRVATSKA POŠTANSKA BANKA dioničko društvo“ može se koristiti „HPB d.d.“ (čl. 19. ZTD).

Trgovac čija su prava ili položaj u tržišnoj utakmici ugroženi ili mogu biti ugroženi upotrebom identične ili slične tvrtke druge osobe, ili ako se takvom uporabom neovlašteno koristi njegovim poslovnim ugledom, može podnijeti tužbu, u roku od tri godine od upisa sporne tvrtke, kojom se zahtijeva prestanak korištenja tvrtke, brisanje tvrtke iz sudskog registra te naknada štete prouzročene upotrebom tvrtke (čl. 31. ZTD).

4.4. PREDMET POSLOVANJA

Predmet poslovanja, u svojoj naravi, evidencijski je popis djelatnosti koje pojedino društvo obavlja. Riječ je o svakoj djelatnosti koja je zakonom dopuštena (čl. 32. ZTD).

Predmet poslovanja u dioničkom društvu bit će utvrđenom statutom, a u ostalim trgovačkim društvima odlukom njegovih članova (čl. 33. ZTD).

Trgovačko društvo dužno je dostaviti registarskom sudu informaciju o predmetu poslovanja. Nakon izvješćivanja registarskog suda, ta se informacija upisuje kao podatak u sudskom registru (čl. 34. ZTD).

ZTD propisuje da društvo, osim djelatnosti upisanih u sudski registar, može obavljati i druge djelatnosti. Ovo, međutim, pod uvjetom da one služe obavljanju djelatnosti koje su registrirane kao predmet poslovanja i ako se one u manjem opsegu ili uobičajeno uz njih obavljaju.

Treba naglasiti da su valjani pravni poslovi koje je trgovačko društvo sklopilo s trećim osobama radi obavljanja djelatnosti koje nisu registrirane kao predmet poslovanja (čl. 35. ZTD).

4.5. SJEDIŠTE

Sjedište trgovačkog društva označava mjesto u Republici Hrvatskoj u kojem se nalazi uprava i iz kojeg ta uprava vodi poslove društva. Ono se utvrđuje temeljnim aktom društva (čl. 37. ZTD).

Važno je istaknuti da pojedino društvo može imati isključivo jedno sjedište, koje se mora upisati u sudski registar nadležnog trgovačkog suda (čl. 37. ZTD).

Sjedište podružnice određuje se odlukom osnivača podružnice (čl. 39. ZTD).

4.6. ZASTUPANJE

Ovlast zastupati pojedino društvo temeljem samog zakona pripada zakonskim zastupnicima, kao osobama koje su glede pojedinog oblika društva propisane zakonom (čl. 41. ZTD).

Zakonski zastupnik društva ima mogućnost prenijeti ovlast na drugu osobu putem punomoći (zastupnik po punomoći) (čl. 42. ZTD).

Također, trgovačko društvo može biti zastupano i od strane punomoćnika po zaposlenju, odnosno radnika. Naime, radnik trgovačkog društva u čije poslove uobičajeno pripada zaključenje pojedinih ugovora ili poduzimanje radnji, ovlašten je, u okviru poslova koje obavlja, zastupati društvo putem punomoći po zaposlenju te sklapati takve ugovore i poduzimati radnje u granicama svoje djelatnosti (čl. 43. ZTD).

Nadalje, prokura je trgovačka punomoć za koju se način davanja predviđa u osnivačkom aktu, pri čemu se može dati svakoj osobi koja je potpuno poslovno sposobna i punoljetna (čl. 44. ZTD).

Prokurist je ovlaštenik trgovačkoga društva kojem je, u ime i za račun društva, dodijeljena ovlast sklapanja svih ugovora i poduzimanja pravnih radnji, uključujući zastupanje pred upravnim tijelima, javnopravnim ustanovama i sudovima. Ipak, prokurist bez posebne ovlasti ne smije otuđivati niti opteretiti nekretnine društva, ni davati izjave ili poduzimati radnje koje pokreću stečajni ili postupak prestanka društva, niti prenijeti svoju ovlast na drugu osobu. Prokura je opoziva i neovisna o sadržaju ugovora temeljem kojeg je dana, a davanje i opoziv prokure obvezno se upisuju u sudski registar zajedno s odgovarajućom odlukom društva (čl. 45. ZTD).

Trgovački punomoćnik je radnik društva ili druga ovlaštena osoba, koja je u pisanom obliku dobila ovlast voditi poduzeće, ili jedan dio poduzeća. On je ovlašten sklapati sve uobičajene ugovore i poduzimati pravne radnje potrebne za vođenje poduzeća, no bez posebnog ovlaštenja ne može otuđivati ili opteretiti nekretnine, preuzimati jamstva, davati zajmove, nagodbe niti voditi sporove, niti prenijeti punomoć na treću osobu (čl. 55.- 56. ZTD).

Trgovački putnik je posebno ovlaštena osoba kojoj trgovac u pisanom obliku daje ovlast sklapanja ugovora o prodaji robe, isporuke robe, naplate cijene te primanja izjava kupaca u vezi s tim ugovorima. Osim toga, trgovački putnik može poduzimati pravne radnje i davati izjave radi zaštite prava trgovca iz ugovora koje je zaključio u njegovo ime i za njegov račun. Ipak, da bi prodavao robu u obrocima ili uz plaćanje na poček, potrebna mu je posebna ovlast (čl. 57. – 58. ZTD).

4.7. DODATNI MATERIJAL (ZA VJEŽBE, SEMINARE, SAMOSTALNI RAD)

1. Napravite tablicu koja prikazuje društva osoba i društva kapitala!
2. Napravite tablicu usporedbe temeljnih značajki prokure, trgovačke punomoći i punomoći trgovačkom putniku!
3. Napravite tablicu temeljnih značajki tvrtke!

4.8. PITANJA ZA PONAVLJANJE

1. Koja društva čine društva osoba, a koja društva kapitala?
2. Što je preddruštvo?
3. Koje su temeljne značajke tvrtke?
4. Gdje se upisuje predmet poslovanja?
5. Koji je opseg ovlasti iz prokure?

5. ODABRANA DRUŠTVA OSOBA

5.1. JAVNO TRGOVAČKO DRUŠTVO

Javno trgovačko društvo (j.t.d.) je trgovačko društvo koje karakterizira udruživanje najmanje dvaju osoba kako bi, pod zajedničkom tvrtkom, trajno obavljali gospodarske djelatnosti. Ono što je specifično za ovu vrstu društva jest da je svaki član neograničeno i solidarno odgovoran vjerovnicima društva svojom cjelokupnom imovinom (čl. 68. ZTD).

Na javno trgovačko društvo, ako ZTD-om nije drugačije propisano, analogno se primjenjuju pravila za ortaštvo (čl. 69. ZTD).

Temeljni akt društva jest društveni ugovor, kojim se uređuju pravni odnosi članova. Članovi su obvezni unijeti uloge, koji mogu biti u novcu, stvarima, pravima, radu, uslugama ili drugim dobrima. Pritom je potrebno utvrditi vrijednost nenovčanih uloga, i to sporazumno u novčanoj protuvrijednosti (čl. 71. – 72. ZTD).

Svaki član ima pravo i obvezu upravljati poslovima društva, osim ako društveni ugovor prenosi upravljanje na jednog ili više članova. Ovlast upravljanja obuhvaća sve radnje koje se i inače poduzimaju u redovnom poslovanju, dok su za izuzetne ili izvanredne radnje potrebne odluke svih članova (čl. 78. – 81. ZTD).

Odluke društva donose se suglasnošću svih članova ovlaštenih za odlučivanje. Ako društveni ugovor predviđa odlučivanje većinom, u nedoumici se većina računa prema broju članova društva (čl. 85. ZTD).

S druge strane, društvenim ugovorom se može utvrditi i drukčiji način zastupanja društva – da samo svi članovi zajedno ili više njih mogu zastupati društvo samo skupno (čl. 91. ZTD).

Na kraju svake poslovne godine sastavlja se račun dobiti i gubitka. Ovo kako bi se svakom članu društva utvrdio njegov udjel u dobiti ili gubitku, proporcionalno njegovom udjelu u društvu (čl. 86. ZTD).

Razlozi za prestanak javnog trgovačkog društva uključuju:

1. protek vremena;

2. odluku članova;
3. pravomoćnu sudsku odluku kojom je utvrđena nezakonitost upisa u sudski registar;
4. otvaranje stečajnog postupka nad društvom;
5. smrt ili prestanak članova društva, osim ako društveni ugovor predviđa drugačije;
6. otvaranje stečajnog postupka nad pojedinim članom društva;
7. otkaz člana društva ili njegovog vjerovnika;
8. pravomoćnu odluku nadležnog suda (čl. 97. ZTD).

5.2. KOMANDITNO DRUŠTVO

Komanditno društvo predstavlja društvo koje također karakterizira udruživanje dvaju ili više osoba kako bi, pod zajedničkom tvrtkom, trajno obavljali djelatnosti. Prilikom takvog udruženja, najmanje jedan član će za obveze društva odgovarati solidarno i neograničeno cijelom svojom imovinom (komplementar), dok će najmanje jedan član za obveze društva odgovarati ograničeno do visine svojeg uloga u društvu (komanditor) (čl. 131. ZTD).

Osnova za uspostavljanje komanditnog društva je društveni ugovor, kojim se određuju članovi s položajem komplementara i članovi s položajem komanditora. Relevantnim odredbama društvenog ugovora se uređuju međusobni odnosi članova društva (čl. 135. ZTD).

Upravljanje društvom povjereno je komplementarima, dok komanditori nemaju pravo sudjelovanja u vođenju poslova društva. Ipak, komanditor ima pravo zahtijevati dostavu prijepisa ili preslika godišnjih financijskih izvješća radi provjere njihove ispravnosti te uvida u poslovne knjige društva radi tog cilja (čl. 136. – 137. ZTD).

Komanditor ne posjeduje ovlast za zastupanje društva. Izuzetak se čini kada svi komplementari donesu odluku o dodjeli prokure ili trgovačke punomoći komanditoru (čl. 142. ZTD).

Na prestanak komanditnog društva na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ZTD-a kojima se propisuje javno trgovačko društvo (čl. 132. ZTD).

5.3. ORTAŠTVO

Ortaštvo se osniva ugovorom na temelju kojeg se dvije ili više osoba obvezuju uložiti svoj rad i/ili imovinu kako bi ostvarili neki zajednički cilj. Za razliku od trgovačkih društava poput javnog trgovačkog društva ili komanditnog društva, ortaštvo nema pravnu osobnost, već je to zajednica osoba i dobara koju regulira ZOO (čl. 637. ZOO).

Imovina se sastoji od uloga ortaka (glavnica) te one imovine koja je stečena poslovanjem samog ortaštva, pri čemu je ta imovina zajednička imovina ortaka (čl. 638. ZOO).

Ulozi ortaka mogu se sastojati od novca, stvari, prava, rada ili drugih dobara, a u nedostatku drugačije ugovorne odredbe, ortaci su obvezni pridonositi jednake uloge (čl. 639. i 640. ZOO).

Vođenje poslova ortaštva pripada zajednički svim ortacima. S druge strane, odluke se usvajaju temeljem propisa o upravljanju stvarima u suvlasništvu. Ukoliko bi ugovorom ovlast za vođenje poslova bila prenesena na jednog ili više ortaka, oni se tada smatraju opunomoćenicima (čl. 642. i 643. ZOO).

Ortaci koji vode posloводство obvezni su uredno voditi poslovne knjige, ali i na polaganje računa o stanju zajedničke imovine, kao i prihodima i rashodima. Ortaci koji su posloводство povjerali drugima zadržavaju pravo osobnog nadzora, uključujući pravo na izvješće o poslovanju i uvid u knjige i druge isprave (čl. 644. i 645. ZOO).

Prava i obveze ortaka odnose se i na tražbine i dugove ortaštva. U slučaju da drugačije nije ugovoreno, tražbine pripadaju svim ortacima zajednički. S druge strane, za obveze ortaštva svi ortaci solidarno odgovaraju, osim ako s vjerovnikom nije dogovoreno drukčije (čl. 648. ZOO).

U slučaju da ugovor o ortaštvu ne odredi udjele u dobiti i gubitku, svaki ortak ima jednak udio neovisno o vrsti i visini svojih uloga (čl. 651. ZOO).

Prema ZOO-u, ortaštvo prestaje: ako se ostvari cilj ili ako to postane postane nemoguće, protekom ugovorenog vremena, ako zajednička imovina propadne, sporazumom, smrću, odnosno prestankom postojanja te istupom i isključenjem ortaka, ako se ortaštvo sastoji od samo dva ortaka te sudskom odlukom ako je riječ o prestanka iz važnog razloga (čl. 655. ZOO).

5.4. DODATNI MATERIJAL (ZA VJEŽBE, SEMINARE, SAMOSTALNI RAD)

1. Napravite tablicu usporedbe temeljnih značajki odabranih društava osoba!
2. Napravite tablicu usporedbe vođenja poslova kod odabranih društava osoba!

5.5. PITANJA ZA PONAVLJANJE

1. Koji je osnivački akt javnog trgovačkog društva?
2. Koji su razlozi za prestanak javnog trgovačkog društva?
3. Što je komanditno društvo?
4. Koji su razlozi za prestanak komanditnog društva?
5. U čemu se sve može sastojati ulog kod ortaštva?

6. DRUŠTVA KAPITALA

6.1. DIONIČKO DRUŠTVO

6.1.1. POJAM DIONIČKOG DRUŠTVA

Dioničko društvo (d.d.) je društvo kapitala čiji članovi, tzv. dioničari, u temeljnome kapitalu društva sudjeluju kroz uloge podijeljene na dionice. Dioničari za obveze društva ne odgovaraju osobnom imovinom (čl. 159. ZTD).

Minimalni iznos temeljnog kapitala iznosi 25.000,00 EUR. S druge strane, minimalna nominalna vrijednost dionice jest 1,00 EUR (čl. 162. i 163. ZTD).

Dionica je vrijednosni papir koji dokazuje pravo vlasništva. Jedna od temeljnih podjela dionica jest na:

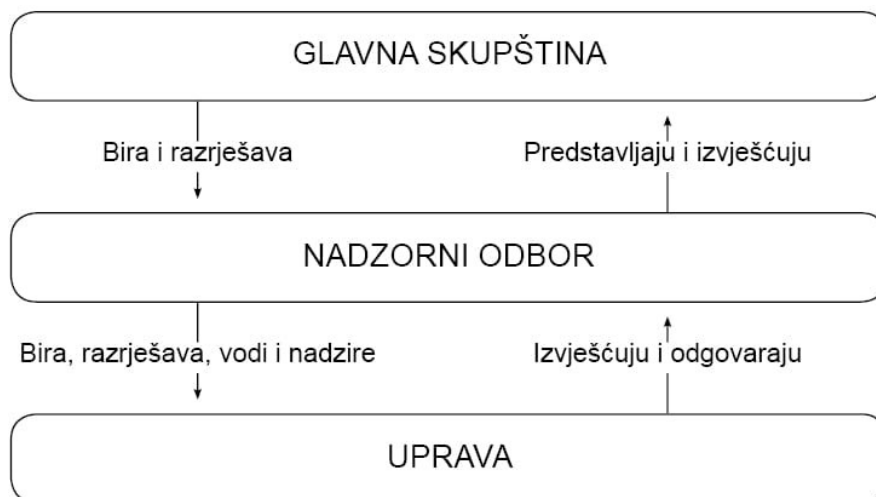
- Redovne dionice, koje daju:
 1. glasačko pravo,
 2. imovinsko pravo (dividendu) te
 3. pravo na isplatu udjela u likvidacijskoj ili stečajnoj masi.
- Povlaštene dionice, koje daju:
 - imovinsko pravo na dividendu u unaprijed utvrđenom iznosu ili postotku od nominalne vrijednosti dionice,
 - pravo prvenstva pri raspodjeli dividende ili likvidacijske/stečajne mase,
 - te druga prava u skladu sa zakonom i statutom društva (čl. 167. ZTD).

Dionice mogu biti materijalizirane ili nematerijalizirane, a njihova se evidencija vodi u Registru dionica društva. Ulog u dionicama može se ostvariti novcem, stvarima ili pravima (čl. 169. ZTD).

Što se tiče osnivanje dioničkog društva, ZTD razlikuje simultano osnivanje (čl. 177. ZTD), gdje osnivači preuzimaju sve dionice društva i sukcesivno osnivanje (čl. 195. ZTD), gdje osnivači preuzimaju dio dionica te izdaju javni poziv (prospekt) za preuzimanje preostalih dionica, koji omogućuje njihovu naknadnu upisnu evidenciju.

6.1.2. ORGANI DIONIČKOG DRUŠTVA

Uprava, Nadzorni odbor i Glavna skupština organi su dioničkog društva.

Slika 2. Prikaz organa dioničkog društva

6.1.2.1. UPRAVA

Upravu dioničkog društva čini jedna ili više osoba (direktora), pri čemu se njihov broj određuje statutom društva. U slučaju kada uprava ima više članova, jedna od njih mora biti imenovana kao predsjednik uprave (čl. 239. ZTD).

Članove uprave, kao i predsjednika uprave, imenuje nadzorni odbor društva na razdoblje koje ne može biti dulje od pet godina, uz mogućnost ponovnog imenovanja. Ako odlukom o

imenovanju nije drugačije utvrđeno, mandat predsjednika i članova uprave započinje danom donošenja predmetne odluke, neovisno o trenutku upisa u sudski registar (čl. 244. ZTD).

U slučaju postojanja važnog razloga, nadzorni odbor može opozvati odluku o imenovanju. Kao važan razlog se pogotovo uzimaju teža povreda dužnosti, nastupanje nesposobnosti za uredno i efikasno obavljanje poslova društva, kao i izglasano nepovjerenje na glavnoj skupštini društva, osim u slučaju kada je do takvog izglasavanja došlo iz očito neosnovanih razloga (čl. 244. ZTD).

Predsjednik uprave i članovi uprave ovlašteni su podnijeti ostavku, koja se nadzornom odboru podnosi u pisanom obliku. Podnesena ostavka može se povući isključivo ako je nadzorni odbor dao svoju suglasnost za to (čl. 244.a ZTD).

Temeljne ovlasti uprave obuhvaćaju vođenje poslova društva i njegovo zastupanje. Istodobno, uprava ima i svoje redovite dužnosti u odnosu na nadzorni odbor, koje se prvenstveno odnose na davanje izvješća (poput onog o poslovnoj politici, tijeku poslovanja i sl.) (čl. 240., 241. i 250. ZTD).

Nadalje, uprava je dužna barem jednom godišnje glavnoj skupštini podnijeti pisano izvješće o stanju društva. Članovi uprave obvezni su obavljati poslove društva s pažnjom urednog i savjesnog gospodarstvenika (čl. 250.a ZTD).

6.1.2.2. NADZORNI ODBOR

Nadzorni odbor mora biti sastavljen od najmanje tri člana, pri čemu statut društva može propisati i veći broj članova, uz uvjet da je ukupan broj članova uvijek neparan (čl. 254. ZTD).

Glavna skupština društva je ta koja bira članove nadzornog odbora. U slučaju da broj članova nadzornog odbora padne ispod zakonom ili statutom propisanog minimuma potrebnog za valjano donošenje odluka, članove koji nedostaju na zahtjev uprave, pojedinog člana nadzornog odbora ili dioničara imenuje nadležni sud (čl. 256. – 257. ZTD).

Članovi nadzornog odbora biraju se odnosno imenuju na mandat koji ne može biti dulji od četiri godine, uz mogućnost ponovnoga izbora ili imenovanja. Ako odlukom o izboru ili izjavom o

imenovanju nije drukčije određeno, mandat člana nadzornog odbora započinje danom donošenja takve odluke (čl. 258. ZTD).

Glavna skupština može, i prije isteka mandata, opozvati izabranog člana nadzornog odbora (čl. 259. ZTD).

Osoba koja je imenovala člana nadzornog odbora ovlaštena je u svakom trenutku opozvati danu odluku o imenovanju te na isto mjesto imenovati drugu osobu (čl. 259. ZTD).

Predsjednik i članovi nadzornog odbora ovlašteni su podnijeti ostavku. Za prestanak njihova mandata ZTD ne traži odluku glavne skupštine. Ostavka se podnosi društvu u pisanom obliku te proizvodi pravne učinke danom njezina podnošenja (osim ako iz sadržaja ostavke nije razvidno drukčije). Uprava društva dužna je bez odgode o ostavci obavijestiti sve članove nadzornog odbora (čl. 260.a ZTD).

Nadzorni odbor obavlja nadzor nad vođenjem poslova društva. U okviru svojih ovlasti može pregledavati i ispitivati poslovne knjige i cjelokupnu dokumentaciju društva, kao i stanja blagajne, vrijednosnih papira i ostalih imovinskih predmeta. Nadalje, nadzorni odbor je obvezan glavnoj skupštini podnijeti pisano izvješće o provedenom nadzoru (čl. 263. ZTD).

Nadzorni odbor će između svojih članova izabrati predsjednika te najmanje jednoga zamjenika predsjednika. Kako bi se rad nadzornog odbora mogao dokumentirati, o svakoj sjednici vodi se zapisnik (čl. 264. ZTD).

Ako statutom nije drugačije uređeno, nadzorni odbor može valjano odlučivati kada u donošenju odluka sudjeluje najmanje polovica od njegova utvrđenog broja članova, ali ne manje od tri člana. Ako nije određeno drukčije, nadzorni odbor odluke donosi većinom glasova prisutnih članova (čl. 267. ZTD).

6.1.2.3. GLAVNA SKUPŠTINA

Dioničari ostvaruju svoja prava sudjelovanjem na glavnoj skupštini, osim ako je ZTD-om propisano drukčije. Glavna skupština u svojoj nadležnosti ima donošenje odluka o svim pitanjima izričito utvrđenim ZTD-om i statutom (primjerice, izbor i opoziv članova nadzornog odbora, izmjene temeljnog akta, povećanje i smanjenje kapitala, prestanak društva i sl.).

Glavnu skupštinu potrebno je sazvati u slučajevima koji su propisani ZTD-om i statutom. Uprava je dužna, bez odgađanja, sazvati glavnu skupštinu nakon zaprimanja izvješća nadzornog odbora o godišnjim financijskim izvješćima, izvješća o stanju društva te prijedloga odluke o raspodjeli dobiti (277. ZTD).

Glavna skupština mora biti održana u roku prvih osam mjeseci poslovne godine. Sazivanje glavne skupštine u nadležnosti je uprave, koja o tome odlučuje običnom većinom glasova (čl. 277. ZTD).

Obvezan sadržaj odluke o sazivanju glavne skupštine uključuje tvrtku i sjedište društva, kao i vrijeme i mjesto održavanja skupštine, pri čemu se obvezno navodi i dnevni red. Poziv na glavnu skupštinu objavljuje se u glasilu društva (čl. 277. ZTD).

Od dana sazivanja do dana održavanja glavne skupštine mora proći najmanje 30 dana, pri čemu se dan objave poziva ne uračunava u navedeni rok (čl. 279. ZTD).

Većina potrebna za donošenje odluka na glavnoj skupštini je obična većina (većinom danih glasova), osim ako zakonom ili statutom nije propisana stroža većina ili ispunjenje dodatnih uvjeta (čl. 290. – 291. ZTD).

6.2. DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

6.2.1. POJAM DRUŠTVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Društvo s ograničenom odgovornošću društvo je kapitala u koje njegovi članovi (pravne ili fizičke osobe) uplaćuju poslovne udjele u unaprijed dogovorenom temeljnom kapitalu. U svakom slučaju, temeljni kapital društva mora biti istog iznosa kao zbroj svih poslovnih udjela. Članovi ovog društva nisu odgovorni za obveze društva (čl. 385. ZTD).

Temeljni kapital društva iznosi najmanje 2.500,00 EUR, dok najniži minimalni nominalni iznos poslovnog udjela iznosi 10,00 EUR (čl. 389. ZTD).

Za razliku od dioničkog društva, društvo s ograničenom odgovornošću može se osnovati isključivo simultano, pri čemu osnivanje podrazumijeva jednokratni pravni akt između osoba koje zajednički unose kapital u društvo (čl. 387. ZTD).

Temeljni akt jest izjava o osnivanju, kada je osnivač samo jedan. S druge strane, ako društvo osniva dva ili više osnivača, onda je temeljni akt u obliku društvenog ugovora (čl. 387. – 388. ZTD).

6.2.2. ORGANI DRUŠTVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Uprava i Skupština organi su društva s ograničenom odgovornošću. Nadzorni odbor samo ako su ispunjeni ZTD-om propisani uvjeti.

6.2.2.1. UPRAVA

Društvo zastupa uprava. U slučaju više članova, u društvenom ugovoru se utvrđuje način zastupanja – samostalno ili skupno. Upravu pak imenuje skupština (čl. 422. ZTD).

Temeljne odgovornosti uprave odnose se na vođenje poslova društva.

Dva su načina prestanka članstva u upravi - opoziv imenovanja člana uprave i ostavka (čl. 424. i 424.a ZTD).

6.2.2.2. NADZORNI ODBOR

Društveni ugovor može odrediti postoji li u društvu nadzorni odbor. Ukoliko prosječan broj zaposlenih u društvu tijekom godine prelazi 200, ipak postoji obveza osnivanja nadzornog odbora. Nadalje, u slučaju da je to propisano posebnim propisom za društvo koje obavlja određenu djelatnost, ili ako temeljni kapital društva premašuje 80.000,00 EUR, a društvo ima

više od 50 članova. Također, obveza osnivanja nadzornog odbora uvijek postoji ako društvo jedinstveno upravlja dioničkim društvima ili društvima s ograničenom odgovornošću koja su zakonom obvezna imati nadzorni odbor, ili u njima posjeduju više od 50% udjela u temeljnom kapitalu, pri čemu je prosječan broj zaposlenih u jednom ili u svim takvim društvima zajedno veći od 200; te u slučaju da društvo djeluje kao komplementar u komanditnom društvu, a prosječan broj zaposlenih u društvu i u komanditnom društvu zajedno prelazi 200 (čl. 434. ZTD).

Prosječan broj zaposlenih utvrđuje se na temelju broja zaposlenih u društvu svakoga posljednjeg dana u mjesecu tijekom prethodne kalendarske godine (čl. 434. ZTD).

6.2.2.3. SKUPŠTINA

Skupština društva ovlaštena je odlučivati o pitanjima propisanim društvenim ugovorom – primjerice, o usvajanju godišnjih financijskih izvješća društva, raspodjeli dobiti, razrješnicama članovima uprave i nadzornog odbora, izboru i opozivu članova uprave i sl. (čl. 441. ZTD).

Ako ZTD-om ili ugovorom nije drugačije propisano, uprava saziva skupštinu društva te se mora sazvati najmanje jednom godišnje. Sazivanje se provodi na način propisan društvenim ugovorom, a u nedostatku takve odredbe, putem preporučenog pisma upućenog svim članovima društva. Rok između posljednje objave poziva ili dana predaje poziva poštom i dana održavanja skupštine ne smije biti kraći od sedam dana (čl. 442. – 443. ZTD).

Donošenje valjane odluke na skupštini društva je moguće ukoliko su nazočni članovi društva ili njihovi zastupnici koji zastupaju najmanje desetinu temeljnog kapitala društva. Ako zakonom ili društvenim ugovorom nije drukčije određeno, odluke se donose većinom glasova prisutnih članova, pri čemu svakih 10,00 EUR nominalnog iznosa poslovnog udjela daje pravo na jedan glas (čl. 444. – 445. ZTD).

6.3. DODATNI MATERIJAL (ZA VJEŽBE, SEMINARE, SAMOSTALNI RAD)

1. Napravite tablicu usporedbe temeljnih značajki odabranih društava kapitala!
2. Napravite hodogram radnji koje je potrebno poduzeti radi osnivanja odabranih društava kapitala!

6.4. PITANJA ZA PONAVLJANJE

1. Koji je temeljni akt dioničkog društva?
2. Koja su temeljna prava i obveze uprave, a koje nadzornog odbora u dioničkom društvu?
3. U čemu je razlika između simultanog i sukcesivnog osnivanja dioničkog društva?
4. Koji je najniži minimalni iznos temeljnog kapitala kod društva s ograničenom odgovornošću?
5. U kojim slučajevima društvo s ograničenom odgovornošću mora imati nadzorni odbor?

7. ODABRANI VRIJEDNOSNI PAPIRI

7.1. ZADUŽNICA

Zadužnica predstavlja instrument osiguranja koji izdaje dužnik u obliku pisane isprave. Naime, dužnik javno ovjerava vlastiti potpis, te ovom ispravom daje izričitu suglasnost da se, radi naplate vjerovnikove tražbine, zaplijene svi računi koje vodi kod banaka te da se novčana sredstva s tih računa izravno isplate vjerovniku u skladu s odredbama navedene isprave. Po svojoj pravnoj prirodi, zadužnica je jednostrani pravni posao. Ovo jer nastaje očitovanjem volje dužnika. Time je riječ o strogo formalnom pravnom aktu s javnopravnim učincima, odnosno instrumentu osiguranja obveze plaćanja.

Solemnizirana (potvrđena) zadužnica je ovršna isprava. Ovaj status zadužnice kao ovršne isprave podjednak je pravnoj snazi pravomoćne sudske presude, što joj omogućava da služi kao pravna osnova za pokretanje ovrhe na pokretninama, nekretninama i drugim predmetima ovrhe.

Zadužnice se dijele na dvije vrste: običnu i bjanko zadužnicu, koje se razlikuju po ključnim elementima – vjerovniku i tražbini. Tako određenost vjerovnika varira ovisno o vrsti zadužnice; kod obične mora biti jasno određen u trenutku izdavanja, dok kod bjanko određivanje može uslijediti naknadno. U odnosu na zahtjev određenosti tražbine, kod obične zadužnice ona mora biti utvrđena i glasiti na točno određeni iznos u trenutku izdavanja, dok kod bjanko zadužnice iznos tražbine može biti naknadno upisan i glasi do unaprijed određenog maksimalnog iznosa (primjeri: do 1.000,00 EUR; do 2.000,00 EUR; do 10.000,00 EUR; do 20.000,00 EUR; do 75.000,00 EUR; do 150.000,00 EUR).

Pravilnikom o obliku i sadržaju zadužnice (Narodne novine br. 115/2012, 82/2017, 154/2022) propisan je oblik i sadržaj zadužnice, dok je, u odnosu na bjanko zadužnicu, to propisano Pravilnikom o obliku i sadržaju bjanko zadužnice (Narodne novine br. 115/2012, 82/2017, 154/2022).

7.2. MJENICA

Mjenica predstavlja obvezno-pravni vrijednosni papir kojim se utvrđuje obveza plaćanja određene novčane svote. Ekonomska vrijednost mjenice proizlazi prvenstveno iz kreditne sposobnosti osobe koja je po mjenici obvezna izvršiti plaćanje. Obrazac mjenice propisan je Pravilnikom o obračunskim zavodima, naknadi za posredovanje i obrascu mjenice (NN broj 77/1999, 146/1999, 35/2000, 22/2003, 39/2008, 146/2010).

Trasirana mjenica se češće koristi u poslovnome svijetu. Kod trasirane mjenice izdavatelj mjenice poziva trećeg da prihvati obvezu. Svojim potpisom izdavatelj preuzima prema mjeničnom vjerovniku odgovornost.

Obvezne sastavnice trasirane mjenice jesu oznaka da se radi o mjenici, i to napisana u samom slogu isprave, na jeziku na kome je sastavljena; zatim bezuvjetni uput da se plati određena svota novca; ime onoga koji treba platiti (trasat); označenje dospelosti; mjesto gdje se plaćanje treba obaviti; zatim oznaku remitenta, odnosno njegovo ime (dakle, ime onoga kome se ili po čijoj se naredbi mora platiti); oznaku dana i mjesta izdavanja mjenice; i potpis trasanta kao osobe koja je izdala mjenicu.

S druge strane, kod vlastite mjenice izdavatelj preuzima neposrednu obvezu plaćanja, čime postaje glavni dužnik mjenice i odgovara u istoj mjeri kao akceptant (odnosno glavni dužnik trasirane mjenice).

Vlastita mjenica mora sadržavati prvenstveno oznaku da se radi o mjenici, jasno unesenu u sam tekst isprave na jeziku na kojem je sastavljena; zatim bezuvjetno obećanje plaćanja određene novčane svote; oznaku dospelosti plaćanja i mjesto gdje plaćanje treba biti izvršeno; ime osobe kojoj ili po čijoj se naredbi plaćanje obavlja; oznaku dana i mjesta izdavanja mjenice; te konačno potpis izdavatelja mjenice.

Svaka mjenica, pa i ona koja nije izričito trasirana po naredbi, može se prenijeti indosamentom. Indosament mora biti bezuvjetan; svaki uvjet unesen u indosament smatra se nepostojećim. Indosament se upisuje na samoj mjenici ili na dokumentu vezanom uz nju (alonž) te ga mora potpisati indosant. Indosamentom se prenose sva prava koja proizlaze iz mjenice.

7.3. OBVEZNICA

Obveznice predstavljaju dužničke vrijednosne papire, koji formalno izražavaju zajmodavnu obvezu izdavatelja prema ulagatelju. Ulagatelj, stječući obveznicu, stavlja na raspolaganje izdavatelju određena novčana sredstva na unaprijed utvrđeno razdoblje. U zamjenu za ta sredstva, izdavatelj obveznice obvezuje se isplaćivati kamatu te, na dan dospijeca, vratiti glavnica. Dospijeće je pak datum kad se glavnica isplaćuje ulagateljima te je definirano uvjetima izdanja.

Obveznice se mogu stjecati na primarnom tržištu, odnosno u vremenskom razdoblju neposredno prije inicijalne emisije, pri čemu se stjecanje obično provodi putem upisnice, posredstvom agenta emisije, koji može biti banka ili investicijsko društvo. Nadalje, obveznice mogu biti predmetom stjecanja i prodaje na sekundarnom tržištu nakon što su izdane.

U svakom slučaju, ulagatelj obveznice uvijek može prodati prije dospijeca, no tada preuzima rizik da neće ostvariti cjelokupni uloženi iznos.

7.4. DODATNI MATERIJAL (ZA VJEŽBE, SEMINARE, SAMOSTALNI RAD)

1. Napravite tablicu usporedbe temeljnih značajki zadužnice, mjenice i obveznice!
2. Napravite tablicu usporedbe temeljnih značajki obične i bjanko zadužnice!

7.5. PITANJA ZA PONAVLJANJE

1. Koji je temeljna razlika između obične i bjanko zadužnice?
2. Što znači da zadužnica ima svojstvo ovršne isprave?
3. Koji su sastojci trasirane mjenice?
4. Koji su sastojci vlastite mjenice?
5. Što je obveznica?

8. POPIS LITERATURE

1. Akrap, I., Trgovačko pravo, Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, Split, 2015;
2. Barbić, J.; Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak I. – dioničko društvo; Organizator, 2025;
3. Barbić J.; Pravo društava, Knjiga druga, Društva kapitala, Svezak II. – društvo s ograničenom odgovornošću, društvo za uzajamno osiguranje, kreditna unija, europsko društvo, zadruga, europska zadruga; Organizator, 2025;
4. Barbić, J.; Pravo društava, Knjiga prva, Opći dio; Organizator, 2008;
5. Barbić, J.; Pravo društava, Knjiga treća, Društva osoba; Organizator, 2019;
6. Barbić J.; Sklapanje ugovora po Zakonu o obveznim odnosima: suglasnost volja; Informator, 1980;
7. Ćesić, Z., Pravo trgovačkih društava, Veleučilište Marko Marulić, Knin, 2007;
8. Goldštajn A.; Trgovačko ugovorno pravo: međunarodno i komparativno; Narodne novine, 1991;
9. Gorenc, V., Ugovorno trgovačko pravo, Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti „Baltazar Adam Krčelić“, Zaprešić, 2011;
10. Petrović, S., Ceronja, P., Osnove prava društava, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2013;
11. Pravilnik o obliku i sadržaju zadužnice (Narodne novine br. 115/2012, 82/2017, 154/2022);
12. Pravilnik o obliku i sadržaju bjanko zadužnice (NN broj 115/2012, 82/2017, 154/2022);
13. Pravilnik o obračunskim zavodima, naknadi za posredovanje i obrascu mjenice (NN broj 77/1999, 146/1999, 35/2000, 22/2003, 39/2008, 146/2010);
14. Slakoper, Z., Društvo s ograničenom odgovornošću u sudskoj praksi i teoriji, Organizator, Zagreb, 2009;
15. Zakon o mjenici (NN broj 74/1994, 92/2010).
16. Zakon o obveznim odnosima (NN broj 35/2005, 41/2008, 125/2011, 78/2015, 29/2018, 126/2021, 114/2022, 156/2022, 145/2023, 155/2023);
17. Zakon o trgovačkim društvima (111/1993, 34/1999, 121/1999, 52/2000, 118/2003, 107/2007, 146/2008, 137/2009, 111/2012, 125/2011, 68/2013, 110/2015, 40/2019, 34/2022, 114/2022, 18/2023, 130/2023, 136/2024).